

Lectoraat Herbergzaam Onderwijs

Het lectoraat Herbergzaam Onderwijs is er voor leraren in sbo-po-vo-mbo. Wil je op de hoogte blijven, lees dan deze nieuwsbrief. Meld je aan bij onderzoekscentrum@driestar-educatief.nl om de special rechtstreeks in jouw mailbox te ontvangen. De lectoraatspecial zal ongeveer drie keer per jaar verschijnen.

Lectoraatspecial
Nr. 2 - juni 2024

Inleiding

In de eerste nieuwsbrief hebben we je meegenomen in de start van het lectoraat, de gekozen thema's en de samenstelling van de kenniskring. Dit alles in de periode november 2022 tot november 2023. In deze nieuwsbrief geven we een update van het lectoraat in de periode november 2023 tot en met mei 2024.

Motor voor herbergzaam onderwijs lijkt collectieve self-efficacy

De focus van het lectoraat richt zich op de beroepsidentiteit van de leraar ten opzichte van herbergzaam onderwijs. Wat is daarover bekend in de literatuur? We zijn daarin gedoken en ontdekten dat een belangrijke sleutel voor het vormgeven van herbergzaam onderwijs ligt in de mate van collectieve self-efficacy. Voelt de leraar zich deel van een team dat een gedeeld geloof heeft in het gezamenlijke vermogen om acties te organiseren en uit te voeren? Mogelijk ligt hier een aangrijpingspunt om een impuls te geven aan de versterking van herbergzaam onderwijs.

Context van de school en schoolcultuur

Een andere thema dat oplicht uit de literatuur is de context van de school. Deze is voor elke school uniek en verschillend, waardoor de vormgeving van herbergzaam onderwijs een adaptieve aanpak vereist. Ook schoolcultuur is een factor waarmee rekening moet worden gehouden. Te denken valt aan de mate van kwetsbaarheid die leraren durven te tonen, de meer of minder ondersteunende schoolleiding en de openheid in de school.

Onderzoek met de praktijk

De literatuurstudie geeft input voor de uitvoering van de praktische kant van het participatief actieonderzoek. We willen namelijk concrete veranderingen en verbeteringen samen met de praktijk tot stand brengen. In de kenniskring besteden we aandacht aan de volgende vraag: hoe gaan we nu met elkaar aan de slag en hoe zorgen we ervoor dat het onderzoek ook daadwerkelijk een bijdrage levert aan de beroepspraktijk?

Eigen onderwijspraktijk

Elk kenniskringlid werkt in een andere context, namelijk: vo, sbo, mbo, hbo en adviesdiensten. Daar komen verschillende vraagstukken naar boven. Een volgende stap is daarom om (opnieuw) in gesprek te gaan over de vraag in hoeverre de centrale thema's (het lezen van gedrag van leerlingen en de grenzen van herbergzaam onderwijs) en de mate van collectieve self-efficacy worden herkend. We kwamen met enthousiaste verhalen over de gevoerde gesprekken terug, omdat het belang van de thematiek in elke context ondersteund wordt.

Centrale vraagstelling

Zo kunnen we aan de slag met de volgende vraagstelling: 'Hoe kan de collectieve self-efficacy ingezet worden om de kwaliteit van het herbergzaam onderwijs te bevorderen specifiek in het omgaan met externaliserend gedrag?'

Mooi is het om te vermelden dat elk kenniskringlid een eigen 'deelnemersgroep' heeft samengesteld met een uniek vraagstuk. De oplossing voor en antwoorden op het vraagstuk worden onderzocht samen met de onderzoeker. Als het gaat om collectieve self-efficacy is het horen van de stem van alle betrokkenen van groot belang. Vaak is dat niet alleen de leraar, maar ook de stagiaire, de IB-'er, de onderwijsassistente, etc.

Volgende stap (maart 2024-december 2024)

Aan het eind van deze fase willen we uitspraken kunnen doen op de centrale vraagstelling. Ieder kenniskringlid voert gesprekken in de eigen onderzoekscontext. Tijdens elke bijeenkomst brengen we verslag uit over de gevoerde gesprekken. Vervolgens zoeken we naar overeenkomsten en formuleren we voorzichtig nieuwe inzichten, waarop we een 'diagnose' stellen. En daarmee keren we weer terug naar de praktijk. Het is een cyclus die je meerdere keren doorloopt, met terugkerende vragen als: wat is moeilijk, wat werkt er al goed, waarom gaat dat goed en wie zijn erbij betrokken?

Samenstelling kenniskring

Corlien Kraaijenoord kon haar taak als onderzoeker moeilijk combineren met haar taak als orthopedagoog. Om deze reden heeft ze in januari 2024 afscheid genomen. We hebben in Anne van Berkum een waardige vervanger gevonden. Anne is een bekende, hij had ook zijn aandeel in de aanloopfase.

- Leonard Both (RefSvO)
- Matthea Kok (Berséba/SO Randstad)
- Elma Nobel (Hoornbeek)
- Lydia van Hartingsveldt (Driestar educatief)
- Anne van Berkum (KOC)
- Willemieke Reijnoudt (regisseur onderzoekcentrum)
- William Meuleman (projectleider)
- Bram de Munck (tijdelijke senior lector)

Tot slot

Wil je als leraar meer weten of heb je suggesties of vragen aan de kenniskring? Stuur gerust een mail naar w.meuleman@driestar-educatief.nl. Je kunt ook aangeven als je samen wilt werken met het lectoraat aan een onderzoeksvraagstuk uit jouw praktijk.

Benieuwd naar eerder verschenen blogs? Klik [hier](#).

